

er jeg ikke i Stand til at forudse, om ikke en saadan Ændring vil være vanskelig at gennemføre, og man kan maaske ogsaa sige, at den nærmest vil være af principmæssig og formel Karakter, og at den ikke let vil faa Betydning i Virkeligheden. Jeg er imidlertid ganske villig til at overveje og-saa dette Spørgsmaal med det Udvalg, som jeg vel kan gaa ud fra bliver nedsat.

Hermed tror jeg at have gennemgaaet alle de under disse tre Dages Forhandling fremførte Bemærkninger eller Indvendinger, der i egentlig Forstand vedrører det foreliggende Forslag. Det er, som man vil se, ikke mange eller store Spørgsmaal, der her er bragte paa Bane. Ved Siden heraf er der imidlertid fremsat meget omfattende almindelige Betragtninger, og det er maaske paa sin Plads, at jeg siger nogle Ord i Anledning af i alt Fald nogle af disse Betragtninger, endskønt de mer eller mindre ligger ved Siden af det Emne, som Lovforslaget omhandler.

Det ærede Medlem for Skanderborg Amts 1ste Valgkreds (Hans Nielsen) gjorde sig til Talsmand for den Opfattelse, at Landets Seddelbank bør gøres til Statsbank. Dette er en Opfattelse, som jeg meget vel kan forstaa ud fra et socialistisk Synspunkt. Men jeg tør sige, at de Erfaringer, som Menneskeheden har gjort gennem Aarhundreder, gaar i Retning af at godtgøre, at hvis der er noget Virkefelt, hvor Statens umiddelbare Udøven af Virksomheden er fordærvelig eller i hvert Fald aabner Mulighed for at blive i højeste Grad til Fordærv, saa er det netop Seddeludstedelsen. Som det ærede 8de Medlem for Hovedstaden (Ivar Berendsen) allerede har bemærket, har vi selv herhjemme haft de sørgeligste Erfaringer herom, og det er gaaet ligedan i alle andre Lande; selv i dette Øjeblik hører Seddeludstedelsen i Rusland under Regeringen, og hvorledes Finansforholdene dér ser ud, er det ikke nødvendigt at dvæle ved. Man kan sige, at under vanskelige Forhold vil i Virkeligheden, selv om Seddeludstedelsen ligger i en saakaldt privat Banks Hænder, denne Bank komme saaledes under Regeringens Magt og Herredømme, at den vanskelig vil kunne staa imod, naar Regeringen forlanger dens Bistand, og at der som Følge deraf vil fremtvinges en større Seddeludstedelse, end der ellers vilde finde Sted. Dette behøver vi i øvrigt ikke at se langt efter, da det har fundet Sted i alle Lande i disse Aar, ikke blot i de krigsførende. Men Forholdet er alligevel et andet, Karakteren bliver en helt anden, naar Staten for at sætte

sin Villie igennem skal benytte et Mellemlid, som, lovmæssig set, er selvstændigt og uafhængigt, end naar Staten ikke har andet at gøre end bare at lade Papirpressen gaa og trykke Tusindkronesedler i Millionvis. Statsdrift paa dette er en Udvej, der kun kan anses for ganske overordentlig uheldig.

Noget andet er, hvad det ærede Medlem mere subsidiært henstillede, at Staten skulde have en større Indtægt af Nationalbanken. Men dette er et Spørgsmaal, som vi i Øjeblikket ikke med synderlig Nytte kan beskæftige os med. At der, efter at Aktionærerne har faaet 6 pCt., sker en saadan Fordeling, at Staten tager den ene Fjerdedel og Aktionærerne de tre Fjerdedele, er fastsat i Oktrojen af 1907; det kan vi ikke gøre om, medmindre Aktionærerne godvilligt skulde gaa ind paa at give Afkald paa en Del af deres Udbytte, hvad der i alle Tilfælde vilde karakterisere disse Aktionærer som væsentlig værende af en anden Art end Aktionærer i Almindelighed. Men ganske vist kan man ad forskellige Veje søge at opnaa, at Staten skal deltage mere end hidtil i Nationalbankens Overskud.

Særlig fandt det ærede Medlem, at Nationalbankens Kapital bør forøges og Staten have en stor Part af de nye Aktier. Den samme Tanke kom det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt (Birck) ind paa. Begge gør de gældende, at Nationalbankens Kapital paa 27 Mill. Kr. er under de nuværende Forhold alt for ringe. Naar vi maaler Nationalbanken efter de Dimensioner, som private Banker efterhaanden har antaget, er dens Kapital forholdsvis meget lille. Dette medfører, at Nationalbanken mister sin Førerstilling den kan ikke længere udøve den dominerende, den de andre Banker mere eller mindre beherskende Stilling, som den tidligere havde.

Der er dog om dette at sige for det første, at foruden de 27 Mill. Kr. bør man til Nationalbankens Kapital vel rettelig ogsaa medregne de Beløb, der er hensatte paa Reserrefonden og Udbytte-Udligningsfonden, idet disse Beløb faktisk er Kapital, der ejes af Banken, og som arbejder med i Virksomheden. Disse Beløb udgør for Øjeblikket omtrent 20 Mill. Kr., og naar Regnskabet for det sidste Regnskabsaar bliver afsluttet, vil Bankens samlede Kapital antagelig være mellem 50 og 60 Mill. Kr., altsaa det dobbelte af den nominelle Aktiekapital. Men det maa tillige erindres, at dette: at have en lille Aktiekapital at arbejde med, er i Virkeligheden karakteri-